

Број/Број: 01,02,03,03/11,04/1-05-313/10
Сарајево/Sarajevo, 27. 10. 2010.

IZVJEŠĆE SA ŠESTOG FORUMA VIJEĆA EUROPE ZA BUDUĆNOST DEMOKRACIJE, EREVAN, 19.-21. LISTOPADA 2010.

Šesti Forum Vijeća Europe za budućnost demokratije održan je u Erevanu, Republika Armenija, od 19. do 21. listopada 2010. godine. Tema ovogodišnjeg foruma bila je „Perspektive 2020: Demokracija u Europi – načela i izazovi“. U ime Izaslanstva PSBiH, na Forumu su sudjelovali Mladen Ivanić, član Izaslanstva PSBiH u PSVE-u, Alma Čolo, zamjenica člana Izaslanstva, i Edina Hrnjić, tajnica Izaslanstva. Forum je okupio široki spektar sudionika: vladine predstavnike, parlamentarce, predstavnike lokalnih i regionalnih vlasti, civilnog društva i akademskih zajednica.

U različitim fazama održavanja Forumu sudionicima su se obratili: Thorbjorn Jagland, glavni tajnik Vijeća Europe, Vuk Jeremić, ministar vanjskih poslova Srbije, Zoran Petrov, zamjenik ministra vanjskih poslova Makedonije, Gianni Buquicchio, predsjednik Venecijanske komisije, John Prescott, zamjenik predsjednika PSVE-a, Ian Micallef, predsjednik Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti VE-a, Jean Marie Heydt, predsjednik Konferencije nevladinih organizacija i drugi.

Cilj Forumu za budućnost demokratije, koji je uspostavljen na trećem *summitu* šefova država i vlada u Varšavi 2005. godine, je promicati jačanje i razvoj demokratije. Forum u Erevanu bavio se načelima demokratskog upravljanja analizirajući primjenu tih načela i njihove posljedice na suvremene političke i društvene izazove u državama članicama Vijeća Europe. U svrhu bolje analize načela demokratskog upravljanja, Forum je podijeljen na tri podteme u sklopu kojih su održavane paralelne radionice. Podteme Forumu:

- *Pravo i demokratija* (Radionica A: *Utjecaj europske sudske prakse na oblikovanje demokratije*; Radionica B: *Treba li postojati pravo na demokratiju*)
- *Institucije i demokratsko upravljanje* (Radionica A: *Demokratija i predstavljanje*; Radionica B: *Demokratija i globalno upravljanje*)
- *„Živa“ demokratija* (Radionica A: *Održive zajednice za „živu“ demokratiju*; Radionica B: *Demokratska politička kultura: „kisik“ demokratije*).

Izaslanstvo PSBiH sudjelovalo je na radionicama *Demokratija i predstavljanje* i *Demokratija i globalno upravljanje*. Neki od općih zaključaka ovih radionica su: kada su u pitanju izazovi za demokratiju, nema podjele na „istok“ i „zapad“ – zemlje srednje i istočne Europe suočavaju se s istim izazovima kao i zemlje zapadne Europe; obrazovanje je od ključnoga značaja za razumijevanje i učenje o demokratiji; obrazovanje je ulaganje u budućnost i potrebno je tražiti nove oblike za građansko obrazovanje; mladi ljudi nisu uvijek u mogućnosti razumjeti tempo promjena koje se događaju niti kako mogu ući u vladine strukture i sami doprinijeti promjenama, te je stoga potrebno razviti tješnju suradnju, dijalog i partnerstvo s organizacijama civilnog

društva; izražena je zabrinutost u vezi s rastom ekstremizma, posebno u kontekstu rastuće potpore političkim strankama koje zagovaraju ekstremizam; upućen je snažan apel medijima da štite javni prostor, te su iznesena i mišljenja da bi novinari trebali biti poput državnih službenika i imati veću odgovornost prema javnosti; Romi nisu problem pojedinačnih država, nego pitanje cijele Europe i potrebno je promisliti o kategorizaciji Roma kao europske, a ne nacionalne manjine; potrebno je naći načine da se djelovanje Vijeća Europe bolje približi građanima, pogotovo imajući u vidu rastuću internetsku zajednicu, te bi stoga sve sjednice Vijeća Europe trebale biti prikazivane na internetu.

Raspravljajući o izazovima s kojima se demokracija suočava, sudionici Foruma identificirali su nekoliko najvećih izazova: klimatske promjene, financijsku krizu, korupciju, sigurnosne prijetnje. Naglasili su da isključivanje ljudi iz demokratskog procesa nužno vodi k radikalizaciji društva i to su ocijenili jednim od većih izazova za demokraciju. U XXI. stoljeću, prema ocjeni sudionika, definicija demokracije ne može se svesti samo na predstavljanje, nego mora uključivati i participaciju i izravnu demokraciju. Ono što bi Vijeće Europe moglo uraditi kako bi odgovorilo na postavljene izazove jest biti odlučno i konzistentno u obavljanju svoje temeljne zadaće, te biti istinski otvoreno za široki spektar sudionika.

Zaključke sa sve tri radionice i zaključke Foruma u cjelini iznio je Davit Harutyunyan, predsjedatelj Izaslanstva Armenije u PSVE-u. Među njima izdvajamo:

- Demokracija ne može biti nametnuta silom, ona mora doći iz samog društva;
- Predstavljanje ne može više biti jedini izraz demokracije – potrebna je veća interakcija između građana i vlada;
- Internet i suvremene tehnologije omogućavaju građanima da sudjeluju u političkom životu demokratskog društva i imaju veliki potencijal za javno sudjelovanje;
- Potrebno je istražiti nove načine uključivanja „ne-građana“ na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, a sudjelovanje u političkom životu u lokalnoj zajednici treba smatrati temeljnim ljudskim pravom;
- Nacionalne države sve su manje u mogućnosti same odlučivati o svojoj sudbini (rastuća međunarodna povezanost);
- Građani imaju pravo tražiti informacije iz različitih izvora, a mediji imaju društvenu i demokratsku odgovornost i ne smiju biti vođeni jedino tržišnim silama;
- Radikalisti uništavaju demokratski sustav, a uzrok radikalizmu jest nedovoljno sudjelovanje u političkom životu;
- Demokracija ne može biti održiva bez postojanja demokratske političke kulture;
- Demokracija je proizvod koji nikada nije završen;
- Sve države moraju biti jednake u ispunjavanju prihvaćenih obveza.

Izvješće pripremila:

Edina Hrnjić
tajnica Izaslanstva PSBiH u PSVE-u

Dostavljeno:

- Kolegijima obaju domova Parlamentarne skupštine BiH
- Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma PSBiH
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda PSBiH
- Delegaciji u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe
- Kolegiju Tajništva PSBiH
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH